

Svar på skriftligt spörsmål SSS 562/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om problem med FPA:s tolktjänster

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 562/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Raija Vahasalo /saml:

Vilka åtgärder avser regeringen vidta för att alla hörselskadade ska få lika och faktiska möjligheter till tolkningstjänster och för att FPA:s praxis ska göras mer flexibel?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Folkpensionsanstalten (FPA) är en självständig offentligrättslig inrättning, vars verksamhet övervakas av fullmäktige som väljs av riksdagen. FPA:s författningsrättsliga särställning som en inrättning som står under riksdagens tillsyn grundar sig på 36 § i grundlagen. När-mare bestämmelser om FPA:s ställning, förvaltning och uppgifter finns i lagen om Folk-pensionsanstalten (731/2001) och i olika lagar som gäller socialskyddsformåner.

FPA:s skyldighet att anordna tolkningstjänst för synhörselskadade, hörselskadade eller tal-skadade stadgas i lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010), nedan tolkningstjänstlagen. I 9 § i tolkningstjänstlagen föreskrivs att för utvecklandet av tolkningstjänsten enligt denna lag svarar social- och hälsovårdsministeriet, som också följer verkställigheten av lagen. För verkställande av tolkningstjänstlagen ansvarar Fpa, som även beslutar om anordnande av tolkningstjänst.

Sedan tolkningstjänstlagen trädde i kraft har tjänsten utvecklats på olika sätt. Målet med utvecklingsarbetet är att utöka kundens möjligheter att påverka på ett sätt som överens-stämmer med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, trots att en handikappad person inte har subjektiv rätt att välja tolk med stöd av tolkningstjänst-lagen. Sedan början av 2018 har tjänsten anordnats som närservice och kunden har fått välja personlig tolklista som metod för att anordna tjänsten. Kunden kan föreslå tolkar som är verksamma i sin hemkommun eller nära sin hemkommun till listan. Om kunden regelbundet behöver tolkning på annan ort än sin hemort kan hen föreslå en tolk i närhet-en av tolkningsstället på listan. Kunden kan även ange någon av de tolkar som hen har föreslagit till exempel för fritidsaktiviteter eller möten på arbetsplatsen.

Våren 2019 inleds ett försökssamarbete mellan FPA, Nödcentralverket, inrikesministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet där en person som befinner sig i en nödsituation kan göra nödanmälan på finskt teckenspråk via Centret för tolktjänst för personer med funktionsnedsättning. Syftet med försöket är att undersöka hur FPA:s nuvarande distans-tolkning och teknik lämpar sig

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 562/2018 rd

för nödsituationer och myndighetsutövning, samt hur tjäns-ten kan vidareutvecklas genom att utöka tolkningstjänster för andra myndighetstjänster. Försöket pågår i ett års tid.

Social- och hälsovårdsministeriet har förhandlat med FPA och organisationer för hörsel-skadade om förändringsbehoven inom tolkningstjänsten. Förhandlingarna har framför allt handlat om att ändra tolkningstjänstlagen så att metoden för anordnande av tjänsten inte behöver vara en tjänst som anordnas av FPA eller genom konkurrensutsatt upphandling i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016). FPA lämnade den 21 december 2018 en omfattande promemoria till social- och hälsovårdsministeriet om förfarandet för registrering av tolkningstjänst för handikappade.

Slutligen bör man notera tolkningstjänstlagens subsidiära natur. I 3 § i tolkningstjänstlagen föreskrivs att FPA anordnar tolkningstjänst när en handikappad inte med stöd av någon annan lag får tillräckligt och för sig lämplig tolkning. Sådana lagar är till exempel lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992), lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) och förvaltningslagen (434/2003). Det finns anledning att med bland annat handledning och information ytterligare förtydliga de i ovan nämnda bestämmelser avsedda myndigheters och tjänsteansordnares ansvar för att verkställa och stärka teckenspråkiga personers rättigheter.

Helsingfors 1.2.2019

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila